MUHAMMED BERDÂNÎ

Hadîs, kırâat ve Hanbelî fıkıh âlimi. Künyesi Ebü'l-Hasen olup ismi Muhammed bin Ahmed bin Muhammed bin Hasen bin Ali bin Hüseyn bin Hârûn'dur. Berdânî ve Ferâdî nisbet edildi. Emîn lakabı verildi. Berdân'da 388 (m. 998) yılında doğdu. Bağdad'a göçüp orada yerleşti. 469 (m. 1076) yılında vefât edip; Ahmed bin Hanbel hazretlerinin de kabrinin bulunduğu Bâb-ı Harb'deki mezarlığa defnedildi.

İlim öğrenmek için seyahatlere çıkan Muhammed Berdânî; Ebü'l-Hasen bin Rızkaveyh, Ebü'l-Hüseyn bin Büşrân ve kardeşi Ebü'l-Kâsım, Ebü'l-Fadl Temîmî ve kardeşi Ebü'l-Ferec, Ebü'l-Hasen bin Mahled, Ebû Ali bin Şâzân, Berkânî ve daha birçok âlimden ilim öğrenip, hadîs-i şerîf dinledi. Birçok ilimde söz sahibi oldu. Fıkıh ve hadîs ilimlerindeki üstünlüğü ile tanındı. Bilhassa miras hukuku ile ilgili hükümleri, ya'nî ferâiz ilmini çok iyi bilirdi. Gittiği her yerde gördüklerine İslâmiyetle ilgili birşeyler anlatıp öğretmeye gayret ederdi. Yalnız Allahü teâlânın rızâsını kazanmak için çalışır, dünyâ malına hiç ehemmiyet vermezdi. Geçimini kitap yazarak temin ederdi. Oruç tutulması haram olan beş gün hariç otuz yıl devamlı oruç tuttu. Geceleri hep ibâdet ederdi.

Muhammed Berdânî'den birçok âlim ilim öğrendi. Hadîs-i şerîf rivâyet etti. Bunların en meşhûrları; başta onun ilim meclislerini hiç kaçırmayan oğulları Ebû Ali ve Ebû Yasîr olmak üzere, Kâdı Ebû Bekr bin Abdülbâkî, Hâfız Ebû Muhammed Semerkandî'dir.

Birçok kıymetli kitap yazdı. "Fazîlet-üz-zikr ved-duâ" adlı eserini oğlu Ebû Ali nakletti. Talebelerine okutup, istifâde etmelerine sebeb oldu.

> Muhammed Berdânî'nin rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte Resûlullah (aleyhisselâm); "Altını, altınla satmayınız. Ancak misli misline satınız. Onların bir kısmını da, bir kısmı üzerine ziyâde etmeyiniz. Darb olunmuş gümüşü de, gümüş ile satmayınız. Ancak misli misline satınız. Onun bir kısmını bir kısım üzerine arttırmayınız. Onlardan gayb olanı, hazır olan şeyle satmayınız" buyurdu.

Bu hadîs-i şerîfin meşhûr olan rivâyeti ise şöyledir:

“Altını altın ile, gümüşü gümüş ile, buğdayı buğday ile, arpayı arpa ile, hurmayı hurma ile, tuzu da tuz ile misli misline, dengi dengine, eli eline (tehirsiz) satınız.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu’cem-ül-müellifîn cild-9, sh. 4

2) Esmâ-ül-müellifîn cild-2, sh. 73

3) Zeyl-i Tabakat-ı Hanâbile cild-1, sh. 13